

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2005

1. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η πρόοδος στη Δασική Ανάπτυξη συνεχίστηκε και κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο. Οι στόχοι που τέθηκαν, οι κυριότεροι από τους οποίους εκτίθενται πιο κάτω, έχουν επιτευχθεί:

- Προστασία των Κρατικών δασών και άλλων μη κρατικών δασωμένων εκτάσεων από τις πυρκαγιές.
- Αναδάσωση καμένων και άλλων γυμνών εκτάσεων.
- Επέκταση των δασών με τη δάσωση άγονων και υποβαθμισμένων εκτάσεων, κυρίως στις χαμηλές περιοχές.
- Προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.
- Παραγωγή ξυλείας και άλλων προϊόντων, σπόρων και φυτών.
- Δασοκομική περιποίηση συστάδων.
- Ορθολογιστική διαχείριση των δασών.
- Δασική εκπαίδευση.
- Δασικές έρευνες.
- Αύξηση της αποτελεσματικότητας στη δασική διαχείριση και προστασία των δασών με τη βελτίωση και επέκταση του οδικού και τηλεπικοινωνιακού δικτύου.
- Βελτίωση και ανέγερση δασικών κτιρίων.
- Αγορά νέων μηχανημάτων και συντήρηση των παλιών.
- Εισαγωγή και χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών γι' αύξηση της παραγωγικότητας.
- Αναψυχή του κοινού με τη δημιουργία, επέκταση και συντήρηση Εθνικών Δασικών Πάρκων, εκδρομικών και κατασκηνωτικών χώρων.
- Κατασκευή και συντήρηση μονοπατιών μελέτης της φύσης.
- Πρόνοια για αγορά και προστασία μνημείων της φύσης.
- Προστασία της χλωρίδας και πανίδας του τόπου μας.
- Παροχή εργασίας στους περιοίκους των δασών.
- Εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο και υλοποίηση των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. ΔΑΠΑΝΕΣ

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων στον Προϋπολογισμό για το έτος 2005, εγκρίθηκαν πιστώσεις ύψους £22.869.135. Το ολικό ποσό που δαπανήθηκε ήταν £17.801.292 (δηλ. ποσοστό 77,84%).

3. ΕΣΟΔΑ

Το Τμήμα Δασών, μέσα στο 2005 είχε έσοδα £1.965.027 από προσφορά αγαθών και υπηρεσιών. Επιπρόσθετα ποσό £608.078 που αντιπροσωπεύει καθυστερημένα ενοίκια θα εισπραχθεί μέσα στον επόμενο χρόνο. Σημειώνεται ότι η αξία των έμμεσων ωφελειών από τα δάση είναι πολλαπλάσια από τα πιο πάνω άμεσα έσοδα.

4. ΔΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Μέσα στον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκε η υλοποίηση του Σχεδίου Τεχνικής Συνεργασίας με την FAO (TCP/CY/2902(A)) που άρχισε το 2004 και αφορά την τροποποίηση της δασικής νομοθεσίας.

5. ΔΑΣΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

α) Προστασία από τις πυρκαγιές

Η προστασία των δασών και άλλων περιοχών της υπαίθρου από τις πυρκαγιές, ιδιαίτερα τα παρατεταμένα θερμά και ξηρά καλοκαίρια, είναι το κύριο μέλημα του Τμήματος Δασών.

- Κατά το 2005 το Σώμα Δασοπυροσβεστών, που αποτελεί την κυριότερη δύναμη πυρόσβεσης, και του οποίου ο ρόλος είναι πολύ σημαντικός, συνέχισε να λειτουργεί με το σύστημα της βάρδιας (2 βάρδιες). Επιπρόσθετα λειτούργησαν τα πυροφυλάκια καθώς επίσης διάφορες θέσεις παρατήρησης με σκοπό την έγκαιρη επισήμανση και αναγγελία των πυρκαγιών. Για την επάνδρωση τόσο του Σώματος Δασοπυροσβεστών όσο και των πυροφυλακίων/θέσεων παρατήρησης εργοδοτήθηκαν συνολικά 360 άνδρες. Το σύστημα βάρδιας, που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2004, λειτούργησε πολύ ικανοποιητικά σε όλους τους δασικούς σταθμούς και παρατηρητήρια.

- Κατασκευάστηκαν 19,52 χιλιόμετρα νέοι δρόμοι από τα οποία τα 14,82 χιλιόμετρα ήταν δρόμοι προσπέλασης και τα 4,70 χιλιόμετρα εξαγωγικοί δρόμοι. Επιπρόσθετα βελτιώθηκαν υφιστάμενοι δασικοί δρόμοι συνολικού μήκους 17,88 χιλιομέτρων.
- Κατασκευάστηκαν περίπου 15 χιλιόμετρα αντιπυρικές λωρίδες και συντηρήθηκαν άλλες συνολικού μήκους 1 324 χιλιομέτρων.
- Κατασκευάστηκαν άλλες δύο δεξαμενές νερού, μια στη Δασική Περιφέρεια Πάφου και μια στη Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας ανεβάζοντας τον ολικό αριθμό τους στις 71. Επίσης συντηρήθηκαν διάφορα υδροστόμια που είναι τοποθετημένα σε σωλήνες και δεξαμενές που βρίσκονται μέσα στα δάση, έτσι που να μπορούν να προμηθεύονται νερό τα πυροσβεστικά οχήματα σε περίπτωση πυρκαγιών.
- Συνεχίστηκαν οι καθημερινές περιπολίες, ειδικά κατά μήκος της οροθετικής γραμμής με σκοπό την πρόληψη, την ανίχνευση και την έγκαιρη επέμβαση σε περίπτωση πυρκαγιάς.
- Η μηχανοποίηση στην καταπολέμηση δασικών πυρκαγιών συνεχίστηκε. Έτσι ο Δασικός Πυροσβεστικός στόλος αποτελείται τώρα από 37 πυροσβεστικά οχήματα, 28 μικρά περιπολικά οχήματα πυρόσβεσης και 95 αντλίες.
- Το Μάιο γιορτάστηκε η "Εβδομάδα Προστασίας των Δασών", κατά την οποία μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων έγινε και εθελοντική αιμοδοσία από το προσωπικό του Τμήματος Δασών, με σκοπό την εντατικοποίηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού.
- Έγιναν διαλέξεις στην Εθνική Φρουρά, στην Αστυνομία και στο κοινό για την πρόληψη και καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών. Επίσης δόθηκε μεγάλη έμφαση στη δημοσιότητα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Παρ' όλα τα μέτρα που πάρθηκαν, κατά το 2005 εξερράγησαν 30 πυρκαγιές σε κρατικά δάση και έκαψαν έκταση 43 εκταρίων. Η πιο μεγάλη σε έκταση πυρκαγιά ήταν εκείνη που ξέσπασε στην τοποθεσία Άρονας (Δάσος Αθαλάσσας), η οποία ξεκίνησε από τις Κατεχόμενες Περιοχές και έκαψε έκταση 24 εκταρίων.

Το Τμήμα Δασών συμμετείχε επίσης ενεργά στην κατάσβεση 159 πυρκαγιών υπαίθρου που εξερράγησαν σε ιδιωτική ή χαλίτικη γη, κυρίως κοντά στα δάση, οι οποίες έκαψαν έκταση περίπου 2 231 εκταρίων.

Τα αίτια τόσο των δασικών πυρκαγιών όσον και των πυρκαγιών υπαίθρου ήταν τα ακόλουθα :

- Γεωργικές δραστηριότητες όπως καψάλισμα αποκαλάμης, κάψιμο χόρτων	20%
- Απροσεξίες εκδρομέων/ταξιδιωτών	13%
- Παράνομο άναμμα φωτιάς σε εξοχικές κατοικίες	5%
- Κάψιμο σκυβάλων	7%
- Στρατιωτικές ασκήσεις	3%
- Κυνήγι	2%
- Φυσικά αίτια (κεραυνοί)	3%
- Άλλα αίτια (χρήση ηλεκτρικών εργαλείων, αμέλεια παιδιών, κλπ.)	9%.
- Κακόβουλες	21%
- Ποσοστό πυρκαγιών με άγνωστα αίτια	17%

Το Τμήμα Δασών λαμβάνει όλα τα προληπτικά μέτρα κατά των πυρκαγιών και καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να περιορίσει τον αριθμό τους στο ελάχιστο, όμως αυτό δεν είναι κατορθωτό χωρίς τη συνεργασία του κοινού. Γι' αυτό η προσπάθεια μας στράφηκε στη διαφώτιση του κοινού και ειδικά των αγροτών και των εκδρομέων με ταυτόχρονη όμως καταγγελία των παρανομούντων.

β) Παγκύπριο Σχέδιο Πυροπροστασίας της Υπαίθρου

Το Τμήμα συνέχισε την υλοποίηση του Παγκύπριου Σχεδίου Πυροπροστασίας της Υπαίθρου που άρχισε το 2001. Με βάση το Σχέδιο, το 2005 κατασκευάστηκαν σε διάφορες ευαίσθητες περιοχές της υπαίθρου 2,30 χιλιόμετρα δρόμοι προσπέλασης, 6,55 χιλιόμετρα αντιπυρικές λωρίδες και 1 υδατοδεξαμενή. Επίσης βελτιώθηκαν/συντηρήθηκαν 6,90 χιλιόμετρα δρόμοι και 11,95 χιλιόμετρα αντιπυρικές λωρίδες.

Στο τέλος του 2005, τα έργα πυροπροστασίας που κατασκευάστηκαν από την έναρξη υλοποίησης του Σχεδίου συνολικά ήταν 69,97 χιλιόμετρα νέοι δρόμοι, 444,99 χιλιόμετρα αντιπυρικές λωρίδες, 10 υδατοδεξαμενές, 3 θέσεις παρατήρησης, 3 ελικοδρόμια και τοποθέτηση 44 υδροστομίων.

γ) Προστασία από έντομα

Συνεχίστηκαν και το 2005 οι αεροψεκασμοί κατά της πιτυοκάμπης με τη χρήση των δύο αεροπλάνων του Τμήματος. Χρησιμοποιήθηκαν τα βιολογικά ή εκλεκτικά παρασκευάσματα *Bacillus Thuringiensis* (Foray 48 B), Tracer και Dimilin.

6. ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο εννέα προωθητές γαιών απασχολήθηκαν σχεδόν συνεχώς στην αναδάσωση.

Η έκταση που αναδασώθηκε ανέρχεται στα 203 εκτάρια από τα οποία τα 52 εκτάρια αφορούν χαλίτικες περιοχές που θα κηρυχθούν σε δάση. Σύμφωνα με τη νέα πρακτική, η χρήση μηχανημάτων και η κατασκευή αναδασωτικών λωρίδων έχει περιοριστεί όπου είναι απόλυτα αναγκαίο.

Αναδάσωση έγινε στα δάση Πάφου, Τροόδους, Αδελφοί, Μαχαιρά, Λεμεσού, Αγίας Νάπας, Σωτήρας, Άγιος Νίκανδρος, Άλωνα Ι & ΙΙ, Πεύκος και Πεύκος Ι, ΙΙ, ΙΙΙ, Ασπρόμουττη, Μούττη του Ζιού, Ακαπνού, Μεταλλείο Σκουριώτισσας, Ραντί και Ξυλοφάγου.

Επιπρόσθετα συνεχίστηκαν οι εργασίες αναδάσωσης / επαναφοράς του περιβάλλοντος στο Μεταλλείο Αμιάντου που άρχισαν το 1995. Η μέθοδος της υδροσποράς που εφαρμόστηκε το 2003 συνεχίστηκε με πολύ καλά αποτελέσματα.

7. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΞΥΛΕΙΑΣ

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο η παραγωγή ξυλείας και η προμήθεια στα διάφορα πιστήρια συνεχίστηκε σε ικανοποιητικό βαθμό.

Υλοτομήθηκαν 5 465 έμφλοια κυβικά μέτρα στρογγύλης ξυλείας, από διάφορα Κρατικά Δάση η οποία χρησιμοποιήθηκε για παραγωγή οικοδομήσιμης ξυλείας, παραγωγή κιβωτίων, κλπ. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2001 κατόπιν απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, το Τμήμα Δασών διέκοψε την πώληση οποιασδήποτε ξυλείας στις Δασικές Βιομηχανίες Κύπρου Λτδ.

Πέραν της πιο πάνω ποσότητας, άλλα 4 280 έμφλοια κυβικά μέτρα κλαδοξυλείας, ελαττωματικής ξυλείας και άλλης ξυλείας πωλήθηκε σε διάφορους αγοραστές για παραγωγή κυρίως καρβούνων αλλά και καυσοξύλων για θέρμανση.

Το Τμήμα Δασών εξέδωσε 23 άδειες για λειτουργία ιδιωτικών πιστηρίων.

8. ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ

Κατά το 2005 δόθηκε μεγάλη σημασία στη δασοκομική περιποίηση των φυτειών. Νεαρές αναδασώσεις ή δενδροστοιχίες συνολικής έκτασης 759 εκταρίων έτυχαν δασοκομικής περιποίησης όπως αραιώσεις, βοτανίσματα και πότισμα κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Η συλλογή σπόρου ήταν πολύ ικανοποιητική. Συνελέγησαν γύρω στα 2 530 κιλά σπόρου, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για τις διάφορες αναδασώσεις και παραγωγή φυτών στα φυτώρια. Μια μικρή ποσότητα εξήχθηκε στο εξωτερικό.

Επιπρόσθετα για σκοπούς αναδάσωσης/επαναφοράς του περιβάλλοντος στο Μεταλλείο Αμιάντου, συνελέγησαν άλλα 750 κιλά διαφόρων σπόρων και εισήχθησαν από το εξωτερικό 200 κιλά σπόρου πολυετών ποωδών φυτών.

Η παραγωγή στα δασικά φυτώρια ήταν 288 330 φυτά σε σύγκριση με 241 931 το 2004. Η παραγωγή του 2005 με το απόθεμα του 2004 ανήλθαν στις 858 186 φυτά. Από την όλη παραγωγή 87 296 χρησιμοποιήθηκαν από το Τμήμα Δασών, 163 501 πουλήθηκαν στο κοινό ή σε άλλα Τμήματα και 58 235 δόθηκαν δωρεάν σε σχολεία, κοινότητες και άλλους οργανισμούς και ιδρύματα για φύτευση δημοσίων ή κοινοτικών χώρων. Επίσης 28 468 φυτά δόθηκαν δωρεάν σε ιδιώτες για δάσωση ιδιωτικών εκτάσεων γης.

9. ΔΑΣΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Η διαχείριση των δασικών πόρων γίνεται πάνω σε αειφορική βάση και στοχεύει στην παραγωγή του μέγιστου δυνατού κοινωνικού και οικονομικού οφέλους από τα δάση με την πολλαπλή χρήση τους, με παράλληλη διατήρηση της φυσικότητάς τους και τη βελτίωση της σύνθεσης και της δομής τους.

Οι κυριότερες δραστηριότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση των δασών μας κατά το 2005 ήταν:

α) Απογραφή Μη Παραγωγικών Δασών Τραχείας Πεύκης (*Pinus brutia*)

Η Απογραφή των Κρατικών μη Παραγωγικών Δασών Τραχείας Πεύκης, που καλύπτουν έκταση 20 813 εκταρίων περίπου, για υπολογισμό του ξυλαποθέματος, του αριθμού των κορμών, της ετήσιας προσάυξης κλπ. συνεχίστηκε. Η προκαταρκτική εργασία έγινε το 2004. Συνολικά εγκαταστάθηκαν και καταμετρήθηκαν 332 Μόνιμες Δειγματοληπτικές Επιφάνειες.

Ταυτόχρονα με τη διεξαγωγή των εργασιών υπαίθρου άρχισε η καταχώρηση και επεξεργασία των στοιχείων στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Τα αποτελέσματα αναμένεται να είναι έτοιμα μέσα στο 2006.

β) Διαχωρισμός των Δασοκαλυμμένων Εκτάσεων εκτός των Κρατικών Δασών

Οι Δασοκαλυμμένες Εκτάσεις εκτός των Κρατικών Δασών χαρτογραφήθηκαν την περίοδο 1996-1999 και περιλαμβάνουν τόσο ιδιωτικές όσο και χαλίτικες (κρατικές) εκτάσεις. Η εργασία για το διαχωρισμό της έκτασης τους που άρχισε το 2004 συνεχίστηκε και υπολογίζεται να συμπληρωθεί τον επόμενο χρόνο.

10. ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Μέσα στο 2005 παραλήφθηκαν άλλοι 50 ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ενώ 22 υπολογιστές παλαιού τύπου αποσύρθηκαν. Το Τμήμα Δασών διαθέτει τώρα συνολικά 131 υπολογιστές καθώς επίσης και μεγάλο αριθμό προγραμμάτων που χρησιμοποιούνται σ'ένα ευρύ φάσμα δασικών εφαρμογών περιλαμβανομένων των ψηφιακών δασικών χαρτών, της βάσης δεδομένων με τα στατιστικά στοιχεία των δασικών πυρκαγιών, κλπ.

Το Τμήμα Δασών προχώρησε στη δημιουργία της δικής του ιστοσελίδας από τον Ιούλιο του 2005.

11. ΔΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Δασικό Κολέγιο συμπλήρωσε το 2005, το 54ο Ακαδημαϊκό έτος ζωής του. Πήραν το Δίπλωμα τους οκτώ σπουδαστές, πέντε Κύπριοι, δύο από τη Γκάνα και ένας από τις Μαλβίδες .

Οργανώθηκε επίσης μία εξαμηνιαία σειρά μαθημάτων προχωρημένου επιπέδου και ένας σπουδαστής από το εξωτερικό, πήρε το δίπλωμα "HIGHER DIPLOMA IN FORESTRY".

Το 55ο Ακαδημαϊκό έτος άρχισε την 3η Οκτωβρίου, 2005 με 20 σπουδαστές από τους οποίους 10 Κύπριοι και 10 αλλοδαποί.

Αριθμός υπαλλήλων του Τμήματος συμμετείχε σε διάφορα διεθνή συνέδρια, σεμινάρια, κλπ. και ένας άλλος αριθμός υπαλλήλων έτυχε μετεκπαίδευσης στην Κύπρο και το εξωτερικό. Επίσης ένας μεγάλος αριθμός υπαλλήλων παρακολούθησε διάφορα Επιμορφωτικά Προγράμματα διάρκειας

μέχρι μιας εβδομάδας που οργανώθηκαν από το Τμήμα στο Δασικό Κολέγιο. Επιπρόσθετα έξι υπάλληλοι έλαβαν μέρος στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα "Leonardo da Vinci" διάρκειας δύο μηνών.

12. ΔΑΣΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η Δασική Έρευνα και η Δημοσιότητα συνεχίστηκαν πάνω στα ίδια θέματα όπως και στο παρελθόν. Συνοπτικά η Έρευνα έδωσε έμφαση στην παρακολούθηση των Δασών και Περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων, στην παραγωγή γενετικά βελτιωμένου σπόρου τραχείας πεύκης, στη συντήρηση και βελτίωση του δασοβοτανικού κήπου και της τράπεζας κλώνων, στην προστασία των δασικών γενετικών πόρων, καθώς επίσης στην προστασία των δασών από ασθένειες και έντομα.

13. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Τμήμα Δασών κατά το 2005 συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην προσπάθεια που ανέλαβε το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος για τη διατήρηση του Φυσικού Περιβάλλοντος.

Το Τμήμα στα πλαίσια της διαφώτισης για προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος διοργάνωσε γιορτές και διαλέξεις και συμμετείχε με Λειτουργούς του σε ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα. Επίσης αξιοποίησε την προσφορά εθελοντικής εργασίας για δενδροφύτευση με σκοπό την επέκταση του πρασίνου.

Τα εγκαίνια του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αθαλάσσας τελέστηκαν από τον Εξοχότατο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 22 Απριλίου, 2005. Κατά τη διάρκεια του έτους το Κέντρο δέχθηκε πέραν των 9 500 επισκεπτών, κυρίως από σχολεία και οργανωμένα σύνολα. Όσον αφορά το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους η λειτουργία του οποίου άρχισε το 2002, συνεχίστηκε με μεγάλη επιτυχία. Πέραν των 18 000 ξένων και ντόπιων περιηγητών επισκέφθηκαν το Κέντρο κατά τη διάρκεια του 2005.

Συνεχίστηκε η συστηματική καταγραφή των ενδημικών φυτών του τόπου μας καθώς επίσης ο οργανωμένος εντοπισμός και προσδιορισμός της χλωρίδας μας με βασικό στόχο την προστασία της. Επίσης συνεχίστηκε η συλλογή δειγμάτων φυτών για τη συμπλήρωση του φυτολογίου στο Τμήμα Δασών.

Επιπρόσθετα το Τμήμα συμμετέχει στην υλοποίηση ενός νέου Προγράμματος τριετούς διάρκειας που άρχισε το 2002, και έχει ως σκοπό την έκδοση του Κόκκινου Βιβλίου της Κυπριακής Χλωρίδας (Red Book). Στο Κόκκινο Βιβλίο θα καταγραφούν τα απειλούμενα φυτά της Κύπρου. Η έκδοση του Βιβλίου αναμένεται να γίνει το πρώτο εξάμηνο του 2006.

Επίσης το Τμήμα συμμετέχει ενεργά στην υλοποίηση του Προγράμματος “LIFE – NATURE” που άρχισε την 1.11.2004 και αναμένεται να ολοκληρωθεί στις 30.4.2008. Σκοπός του Προγράμματος είναι η ετοιμασία Διαχειριστικών Σχεδίων για τέσσερις περιοχές του Δικτύου Προστατευόμενων Περιοχών «ΦΥΣΗ 2000» καθώς επίσης η λήψη ενός μεγάλου αριθμού Διαχειριστικών Μέτρων (Δράσεων) που έχουν στόχο την προστασία και παρακολούθηση (monitoring) των οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος.

Η συστηματική καταγραφή των μανιταριών του τόπου μας καθώς επίσης η συλλογή δειγμάτων για τη δημιουργία βοτανολογίου μυκοχλωρίδας στο Τμήμα που άρχισε το 1998, συνεχίστηκε και μέσα στο 2005.

Συνεχίστηκαν οι εργασίες για τη δημιουργία του Βοτανικού Κήπου Τροόδους στον Αμιάντο με χρηματοδότηση του Ιδρύματος Α.Γ.Λεβέντη που άρχισαν το 2003. Μέσα στο 2005 ετοιμάστηκαν οι τέσσερις πρώτοι χώροι φύτευσης και φυτεύτηκαν τα πρώτα φυτά. Άρχισαν επίσης οι εργασίες για τη δημιουργία Βοτανικού Κήπου στον Ακάμα.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκε η εργασία για τον εντοπισμό και επιλογή δένδρων/γιγάντων για κήρυξη τους σε Μνημεία της Φύσης, με σκοπό τη συντήρηση και προστασία τους.

Τον Φεβρουάριο του 2005 το Υπουργικό Συμβούλιο κήρυξε έκταση 4 523,6 εκταρίων των Κύριων Κρατικών Δασών Μαχαιρά και Λυθροδόντα σε Εθνικό Δασικό Πάρκο με την ονομασία «Εθνικό Δασικό Πάρκο Μαχαιρά». Επίσης τον Ιούνιο του 2005 κήρυξε το Κύριο Κρατικό Δάσος «Βουνιά του Ανέμου» συνολικής έκτασης 112,6 εκταρίων σε Εθνικό Δασικό Πάρκο με την ονομασία «Εθνικό Δασικό Πάρκο Μαχαιρά Ι».

Συνεχίστηκε η αποτελεσματική προστασία του κυπριακού αγρινού *Ovis gmelini ophion* και λειτούργησε με απόλυτη επιτυχία το Σχέδιο Προστασίας και αναπαραγωγής του γύπα του πυρόχρου (*Gyps fulvus*).

14. ΔΑΣΙΚΗ ΑΝΑΨΥΧΗ

Η προσέλευση του κοινού στους διάφορους δασικούς εκδρομικούς χώρους ήταν υπεράνω των προσδοκιών του Τμήματος. Τόσο οι εκδρομικοί χώροι όσο και οι χώροι όπου επιτρέπεται η κατασκήνωση, ήταν κατά τις περιόδους αιχμής κατάμεστοι από κόσμο. Συνεχίστηκαν οι διάφορες εργασίες για τη δημιουργία, ανάπτυξη ή και επέκταση εκδρομικών και κατασκηνωτικών χώρων, καθώς επίσης για τον καθαρισμό και συντήρηση τους.

Μέσα στο 2005 άρχισαν οι εργασίες για τη δημιουργία ενός νέου εκδρομικού χώρου στο Εθνικό Δασικό Πάρκο «Πέτρα του Ρωμιού» και συνεχίστηκαν οι εργασίες για τη δημιουργία εκδρομικού χώρου στην Πυκνή (Δάσος Πέγειας), που άρχισαν το 2004.

Μέσα στα πλαίσια της πολιτικής για τη δημιουργία και ανάπτυξη των Εθνικών Δασικών Πάρκων συνεχίστηκε η υλοποίηση των Σχεδίων Ανάπτυξης των Εθνικών Δασικών Πάρκων της Αθαλάσσας, του Τροόδους, των Πολεμιδιών, της Ριζοελιάς και της Πέτρας του Ρωμιού. Επιπρόσθετα έγιναν διάφορες εργασίες συντήρησης σ' όλα τα Εθνικά Δασικά Πάρκα.

Μέσα στο 2005 κατασκευάστηκαν δύο Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης, ένα στη Ξυσταρούδα (Δάσος Πάφου) μήκους 5,34 χιλιομέτρων και ένα στις Δύο Μούττες (Δάσος Μαχαιρά) μήκους 3,54 χιλιομέτρων. Επιπρόσθετα κατασκευάστηκε ένα Μονοπάτι Περιπάτου μήκους 7,12 χιλιομέτρων στο Χάποταμι (Εθνικό Δασικό Πάρκο Πέτρα του Ρωμιού).

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο εκτελέστηκαν επίσης διάφορες εργασίες συντήρησης και βελτίωσης των μονοπατιών μελέτης της φύσης και περιπάτου που κατασκευάστηκαν μέσα στα κρατικά δάση, καθώς επίσης σε διάφορα τμήματα του Ευρωπαϊκού Μονοπατιού E4.

Για τα διάφορα Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης και Περιπάτου, που κατασκευάστηκαν μέσα στα κρατικά δάση, αλλά και έξω από αυτά επιδεικνύεται τεράστιο ενδιαφέρον τόσο από ντόπιους όσο και από ξένους επισκέπτες.

15. ΔΑΣΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ

α) Δασικοί δρόμοι

Η κατασκευή νέων και η βελτίωση υφιστάμενων δρόμων, συνιστά αξιόλογη δραστηριότητα του Τμήματος, γιατί από τη μια εξυπηρετεί την προστασία, περιποίηση και εκμετάλλευση των δασών και από την άλλη τον τουρισμό και τη συγκοινωνία μεταξύ των διαφόρων χωριών.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο κατασκευάστηκαν :

-- 14,82 χιλιόμετρα δρόμων προσπέλασης, και

-- 4,70 χιλιόμετρα εξαγωγικών δρόμων.

Επίσης διαπλατύνθηκαν ή βελτιώθηκαν υφιστάμενοι δρόμοι μήκους 17,88 χιλιομέτρων και ασφαλτοστρώθηκαν 12,00 χιλιόμετρα του δρόμου Δώδεκα Ανέμοι - Παναγιάς.

Πέραν των πιο πάνω, έχουν συντηρηθεί 1 433,49 χιλιόμετρα κύριων δασικών δρόμων, 923,54 χιλιόμετρα δρόμων προσπέλασης και 1 194,99 χιλιόμετρα εξαγωγικών δρόμων.

Στο τέλος του 2005 το ολικό μήκος του δασικού οδικού δικτύου αποτελείτο από 1 433,49 χιλιόμετρα κύριων δασικών δρόμων από τα οποία 134 χιλιόμετρα είναι ασφαλτόδρομοι που συνδέουν διάφορες κοινότητες και ορεινά θέρετρα, 938,36 χιλιόμετρα δρόμων προσπέλασης και 1 199,69 χιλιόμετρα εξαγωγικών δρόμων.

β) Δασικές Τηλεπικοινωνίες

Το Τμήμα διατηρεί και συντηρεί ένα πολύ καλό τηλεπικοινωνιακό σύστημα για αποτελεσματική δασική προστασία και διαχείριση. Κατά τη διάρκεια του χρόνου έγιναν οι αναγκαίες εργασίες τόσο για τη συντήρηση όσο και την επέκταση και βελτίωση του συστήματος.

Το σύστημα κατά το τέλος του 2005 αποτελείτο από:

- 364,51 χιλιόμετρα τηλεφωνικών γραμμών
- 368 τηλέφωνα
- 8 φορητά τηλέφωνα
- 2 τηλεφωνικά κέντρα
- 1 Ραδιοτηλεπικοινωνιακό σταθμό ελέγχου
- 411 κινητούς ασυρμάτους
- 520 φορητούς ασυρμάτους
- 3 σταθμούς αναμετάδοσης.

γ) Δασικά Κτίρια

Μέσα στο 2005 συνεχίστηκαν και ολοκληρώθηκαν οι εργασίες της ανέγερσης δύο νέων Δασικών Σταθμών, της Δρούσιας και της Ριζοελιάς, και της επέκτασης του εστιατορίου στο Δασικό Σταθμό Σταυρού της Ψώκας. Επίσης κτίστηκαν δύο αποθήκες για φύλαξη εκρηκτικών υλών στο Σταυρό της Ψώκας, ένα αποχωρητήριο στον εκδρομικό χώρο Πυκνής (Δάσος Πέγειας) και κατασκευάσθηκαν ένα υπόστεγο στο Δασικό Σταθμό Πλατανιών και ένα γκαράζ στο Δασικό Κολλέγιο. Επιπρόσθετα έγιναν βελτιώσεις στο Δασικό Σταθμό Ασίνου και στο Δασικό Κολλέγιο.

Έγιναν επίσης εργασίες συντήρησης των κτιρίων όπου στεγάζονται οι διάφοροι Δασικοί Σταθμοί καθώς και σε άλλα υποστατικά του Τμήματος.

δ) Μηχανήματα και Οχήματα

Κατά το 2005 συνεχίστηκε η λειτουργία του μηχανουργείου του Τμήματος στην Αθαλάσσα για τη συντήρηση και επιδιόρθωση των διαφόρων μηχανημάτων και οχημάτων.

Κατά τη διάρκεια του χρόνου το Τμήμα εφοδιάστηκε με έξι καινούργια πυροσβεστικά και δέκα άλλα οχήματα.

Αγοράστηκαν διάφορα δευτερεύοντα μηχανήματα, εξοπλισμός, εργαλεία και όργανα μεταξύ των οποίων μια αυτοκινούμενη μηχανή κοπής γρασιδιού, δύο μηχανοκίνητοι ψεκαστήρες, 28 αλυσοπρίονα και 20 χορτοκοπτικές.

16. ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΙΚΟΥΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Μέσα στα πλαίσια της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης που εκφράζεται ταυτόχρονα και μέσω του Τμήματος Δασών προσφέρθηκε απασχόληση σε περιοίκους των δασών. Η ολική απασχόληση που προσφέρθηκε σε τακτικούς και έκτακτους εργάτες ανήλθε στις 136 240 μέρες εργασίας. Εκτός από τα άτομα που απασχόλησε το Τμήμα απ' ευθείας, ένας αριθμός ατόμων απασχολήθηκε είτε από ιδιώτες εργολάβους είτε ως αυτοεργοδοτούμενοι για την υλοτομία και μεταφορά ξυλείας στα διάφορα πριστήρια ή σε άλλα έργα όπως κατασκευή και συντήρηση δρόμων, συντήρηση κτιρίων, δημιουργία και συντήρηση δένδροστοιχιών, συντήρηση εκδρομικών χώρων, κλπ.

17. ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

α) Θέματα που συζητήθηκαν στα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε.

Τα θέματα που συζητήθηκαν στα διάφορα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε. κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο ήταν τα ακόλουθα:

- Κανονισμός για στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για Αγροτική Ανάπτυξη ο οποίος υιοθετήθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου, 2005.
- Κανονισμός σχετικά με την εγκαθίδρυση ενός σχεδίου αδειοδότησης για τις εισαγωγές ξυλείας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (FLEGT) ο οποίος υιοθετήθηκε στις 20 Δεκεμβρίου, 2005.
- Πρόταση Κανονισμού για εφαρμογή του Κανονισμού για στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης.
- Πρόταση Κανονισμού που αφορά το Χρηματοδοτικό Μέσο για το Περιβάλλον (LIFE +).
- Διαπραγμάτευση της νέας Διεθνούς Συμφωνίας για το εμπόριο της Τροπικής Ξυλείας (ITTA)
- Έναρξη και ολοκλήρωση της συζήτησης σχετικά με την εφαρμογή της Δασικής Στρατηγικής κατά την περίοδο 1998-2203.
- Έναρξη των εργασιών για την ετοιμασία του Σχεδίου Δράσης της Ε.Ε. για τα δάση το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2006.
- Συζήτηση αναφορικά με το διεθνή διάλογο για τα δάση.
- Έναρξη συζήτησης για κατάργηση της Οδηγίας 68/89 σχετικά με την ταξινόμηση της ακατέργαστης ξυλείας.

β) Εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο

Στα πλαίσια της εναρμόνισης με το Κοινοτικό Κεκτημένο έγιναν οι πιο κάτω ενέργειες:

- Οι απαιτούμενες νομοθετικές ρυθμίσεις για την εφαρμογή του Κανονισμού 2152/2003 σχετικά με την παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα (Forest Focus), τελικά δεν προωθήθηκαν με ειδικό Νομοσχέδιο αλλά θα περιληφθούν στον τροποποιημένο Δασικό Νόμο.

- Το προσχέδιο Νομοσχεδίου για προσχώρηση στη Διεθνή Συμφωνία για το Εμπόριο της Τροπικής Ξυλείας του 1994 (ITTA), που αποστάληκε στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνική επεξεργασία δεν προωθήθηκε διότι μέσα στον Ιανουάριο του 2006 αναμένετο η επιτυχής κατάληξη των διαπραγματεύσεων για τη νέα Διεθνή Συμφωνία (ITTA).

γ) Προενταξιακή Βοήθεια

Η υλοποίηση του Σχεδίου "Management of the Akamas forest" το οποίο περιλαμβάνετο στο Εθνικό Πρόγραμμα του 2001 και χρηματοδοτείτο από την προενταξιακή βοήθεια ολοκληρώθηκε χωρίς επιτυχία διότι το Αυτόματο Σύστημα Ανίχνευσης πυρκαγιών που εγκαταστάθηκε στο δάσος του Ακάμα ήταν εκτός προδιαγραφών.

δ) Εφαρμογή προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

- **Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2004 – 2006**

Συνεχίστηκε η εφαρμογή των ακολούθων τεσσάρων Μέτρων του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης 2004-2006 για τα οποία αρμόδιο για την εφαρμογή τους είναι το Τμήμα Δασών:

- 2.4 “Η δάσωση γεωργικής γης”.
- 3.1 “Προστασία των δασών από τις πυρκαγιές και τις φυσικές καταστροφές και αναδάσωση καϊόμενων περιοχών”.
- 3.2 “Δάσωση μη γεωργικής γης και επενδύσεις για τη διατήρηση και βελτίωση του οικονομικού, οικολογικού και κοινωνικού ρόλου των δασών”.
- 3.3 “Βελτίωση της συγκομιδής, μεταποίησης και εμπορίας δασοκομικών προϊόντων”.

Μέσα στο 2005 έγινε μία προκήρυξη. Η εξέταση και η έγκριση των αιτήσεων που υποβλήθηκαν ολοκληρώθηκε μέσα στο 2005. Έχουν εγκριθεί συνολικά και για τα τέσσερα Μέτρα 245 αιτήσεις, έναντι μιας δαπάνης η οποία υπολογίζεται να ανέλθει γύρω στο £1.905.000.

- **Εθνικό Πρόγραμμα για την Παρακολούθηση των Δασών και Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα (Κανονισμός 2152/2003 – Forest Focus)**

Το πρόγραμμα καλύπτει δραστηριότητες που έχουν σχέση με την ατμοσφαιρική ρύπανση και τις δασικές πυρκαγιές. Το διετές Πρόγραμμα της περιόδου 2005-2006, με προϋπολογισμό £1.500.000, υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 και εγκρίθηκε μέσα στον υπ' επισκόπηση χρόνο.

ε) Εφαρμογή Κοινοτικού Κεκτημένου

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 2000/29 σχετικά με τα Προστατευτικά μέτρα κατά της εισαγωγής και διακίνησης επιβλαβών οργανισμών για τα φυτά και φυτικά προϊόντα**

Στα πλαίσια της εφαρμογής της Οδηγίας 200/29 που αφορά θέματα φυτοϋγείας, διεξήχθησαν και μέσα στο 2005 συστηματικοί ελέγχοι στις είκοσι δύο μόνιμες επιφάνειες που εγκαταστάθηκαν το 2001, όπου διαπιστώθηκε και πάλι η απουσία των πιο κάτω επιβλαβών οργανισμών :

- Του φλοιοφάγου εντόμου της πεύκης, *Ips sexdentatus*, και
- Του μύκητα *Seiridium cardinale* που προκαλεί την ασθένεια του έλκους του κυπαρισσιού.

Το 2002 η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνώρισε την Κύπρο προκαταρκτικά ως προστατευόμενη περιοχή γι' αυτούς τους επιβλαβείς οργανισμούς.

Επίσης στα πλαίσια των Αποφάσεων 2003/127/EC και 2004/426/EC διεξήχθη έρευνα/έλεγχος όπου διαπιστώθηκε η απουσία των πιο κάτω επιβλαβών οργανισμών :

- Του νηματώδη του ξύλου της πεύκης, *Bursaphelenchus xylophilus* και
- Του μύκητα *Phytophthora ramorum* που προσβάλλει κυρίως τον δρυ αλλά και άλλα πλατύφυλλα.

Η σχετική έκθεση στάληκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Νοέμβριο, 2005.

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 1999/105 σχετικά με την Παραγωγή, Εμπορία και Έλεγχο του Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού**

Σύμφωνα με τους «Περί Παραγωγής και Εμπορίας Φυτικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμούς του 2003» έγιναν επιτόπιοι έλεγχοι στα διάφορα φυτώρια που είναι εγγεγραμμένα στους Εθνικούς καταλόγους, χωρίς να παρουσιάζονται οποιαδήποτε προβλήματα.

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 68/89 σχετικά με την ταξινόμηση της ακατέργαστης ξυλείας**

Συνεχίστηκε η εφαρμογή του περί της Ταξινόμησης της Ακατέργαστης Ξυλείας Νόμου 48(I)2002.

18. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Μέσα στα πλαίσια της συμφωνίας συνεργασίας Κύπρου-Ελλάδας στον Γεωργικό Τομέα έγινε ανταλλαγή επισκέψεων Κυπρίων και Ελλαδικών ειδικών σε θέματα Δασοπονίας.

19. ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Κατά το 2005, όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια, το Τμήμα Δασών συνεργάστηκε στενά με διάφορες Κυβερνητικές και άλλες Υπηρεσίες καθώς και με οργανώσεις. Η συνεργασία απέβλεπε ουσιαστικά στην προώθηση και επίτευξη των σκοπών και στόχων του Τμήματος. Αναφέρεται ειδικότερα η στενή συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, την Αστυνομία, την Εθνική Φρουρά, την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου, την Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών, τις Βρετανικές Βάσεις, τους Προσκόπους και Οδηγούς και το Φιλοδασικό Σύνδεσμο. Για τη συνεργασία αυτή και για τη βοήθεια που παρασχέθηκε ποικιλότροπα στο Τμήμα εκφράζονται θερμές ευχαριστίες.

Επίσης θερμές ευχαριστίες εκφράζονται στην Κοινοπολιτειακή Γραμματεία και στο Ίδρυμα Αναστάσιος Γ. Λεβέντης για υποτροφίες που πρόσφεραν σε ξένους σπουδαστές.

Θερμές ευχαριστίες εκφράζονται επίσης σ' όλο το προσωπικό του Τμήματος για το ζήλο και την αφοσίωση που επέδειξε στην εκτέλεση των καθηκόντων του που αποτέλεσαν, σε τελευταία ανάλυση, το σημαντικότερο συντελεστή της επιτυχίας στην επίτευξη των σκοπών και στόχων του Τμήματος.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ**

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2005**

**ΑΠΟ
Α.Π. ΙΩΑΝΝΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ**